

Umění a kultura

Charakteristika předmětu Hudební výchova

Předmět Hudební výchova – hlavní prioritou předmětu je dát žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání se s hudbou. Předmět tuto potřebu dále podněcuje, rozvíjí a kultivuje prostřednictvím hudebně výchovných činností. Obohacuje jejich estetické vnímání a prožívání světa. Hudba umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu.

Obsah předmětu Hudební výchova je rozdělen do všech pěti ročníků. V každém ročníku je předmětu věnována jedna vyučovací hodina týdně. V některých oblastech jsou i přesahy do ostatních předmětů i projektů věnujících se průřezovým tématům.

Předmět je rozdělen do čtyř částí. Učivo je koncipováno většinou cyklicky.

Části: I. Vokální činnosti

II. Instrumentální činnosti

III. Hudebně pohybové činnosti

IV. Poslechové činnosti

Formy a metody práce

Při realizaci předmětu: individuální práce frontálního charakteru, pěvecké, poslechové, instrumentální a hudebně pohybové činnosti, které jsou vzájemně provázány a navzájem se doplňují.

Návštěvy výchovných koncertů, besedy o hudbě, samostatná práce v mimoškolních hudebních aktivitách, skupinová práce, hry, soutěže, besídky a přehlídky.

Cíle předmětu Hudební výchova

V souladu s přirozeným fyziologickým, emocionálním a rozumovým rozvojem žáků předmět Hudební výchova směřuje zvláště k tomu, aby žáci:

1. kultivovali svou hudebnost v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie

2. rozvíjeli své receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti aktivitami vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými
3. porozuměli hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby jednotlivých hudebních epoch a postupně se orientovali v jejich základním slohovém a stylovém rozvrstvení
4. získali vhled do hudební kultury české i jiných národů, seznámili se se schopností umění minulosti i dneška emocionálně působit a vytvářet mosty mezi národy

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Hudební výchova

Kompetence k učení

Výchovně vzdělávací strategie učitele:

- Seznamujeme žáky prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního umění.
- Vedeme žáky k používání těchto výrazových prostředků při sebevyjadřování.
- Vedeme žáky k využívání běžných informačních a komunikačních prostředků vedoucích k získání potřebných informací.
- Rozvíjíme poznatky na úrovni svého věku, schopností a dovedností.
- Vedeme žáky k utváření vlastního názoru.
- Podporujeme žáky při uplatňování vlastních zkušeností a dovedností získaných v školní i mimoškolní činnosti.

Kompetence k řešení problému

Výchovně vzdělávací strategie učitele:

- Podporujeme situace, ve kterých žáci uplatňují vlastní fantazii.
- Motivujeme žáky k tomu, aby se nenechali odradit neúspěchem.
- Vedeme žáky k toleranci a pomoci druhým.

Kompetence komunikativní

Výchovně vzdělávací strategie učitele:

- Vedeme žáky k porozumění hudebnímu umění a hudbě, k jejímu aktivnímu vnímání a využívání jako svébytného prostředku komunikace.
- Podporujeme žáky při formulování vlastních názorů a myšlenek v oblasti hudby.

- Vedeme žáky ke kultivovanému hlasovému projevu.
- Motivujeme žáky k sólovému vystupování.

Kompetence sociální a personální

Výchovně vzdělávací strategie učitele:

- Vedeme žáky k celoživotnímu zájmu o hudbu.
- Podněcujeme žáky k vytváření příjemné atmosféry v kolektivu.
- Podporujeme sebedůvěru, sebeúctu, samostatný úsudek.
- Vedeme žáky k respektu a úctě k dílu jiných lidí, našich předků, k tradicím a zvykům.
- Vedeme žáky k toleranci k hlasovým a hudebním výkonům druhých.

Kompetence občanské

Výchovně vzdělávací strategie učitele:

- Podporujeme úctu ke svému národu a vlasti.
- Předáváme žákům kulturně hudební a historické dědictví.
- Vyhledáváme a vytváříme pravidla s ohledem na bezpečnost žáků.
- Rozvíjíme schopnost kultivovaně vnímat hudbu.
- Vedeme žáky k respektu k druhým lidem.

Kompetence pracovní

Výchovně vzdělávací strategie učitele:

- Podněcujeme u žáků využívání znalostí a zkušeností získaných v jiných předmětech.
- Analyzujeme a třídíme žákovy představy o budoucím povolání.
- Navrhujeme různé způsoby řešení při manipulaci s pomůckami.
- Seznamujeme žáky s používáním různých hudebních nástrojů.
- Motivujeme žáky k dodržování předpisů, pravidel a zákonů.

Kompetence digitální

Výchovně vzdělávací strategie učitele:

- Vedeme žáky k aktivnímu a smysluplnému využívání elektronických hudebních nástrojů, digitálních aplikací i dostupných programů jako nástrojů pro reprodukci i vlastní tvorbu.

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

- Motivujeme k zaznamenávání, snímání a přenosu i prezentaci hudby prostřednictvím digitálních technologií.
- Seznamujeme žáky s používáním interaktivní tabule při zobrazení textů, notových zápisů nebo videí.
- Učíme žáky vyhledávat a hodnotit hudební informace s respektem k autorským právům.

Evaluace

Dovednosti a vědomosti získané v předmětu Hudební výchova žáci využijí zejména při vystoupeních pro rodiče, při účasti na pěveckých soutěžích školní či okresní úrovně.

Předmět hudební výchova dává příležitost pro setkávání se s hudebním uměním a podněcuje žáky k vnímání hudby jako dalšího způsobu vnímání světa.

Předmět hudební výchova může žáky směřovat k další možnosti využití volného času při mimoškolní činnosti, popřípadě nabízí možnost orientace při výběru budoucího povolání.

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

Předmět: Hudební výchova

I. část: Vokální činnost 1. období

Učivo	Výstupy	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p><u>1. oddíl</u></p> <p><u>Pěvecký a mluvní projev</u> Pěvecké dovednosti Hlasová hygiena Rozšiřování hlasového rozsahu Nasazení a tvorba tónu Dynamicky odlišný zpěv</p>	<p>Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě v jednohlasech. Rozlišuje pojmy: zvuk – tón řeč – zpěv hluboko – vysoko. Sjednocuje hlasový rozsah 1. ročník: c₁ – a₁ 2. ročník: c₁ – h₁. Pracuje nejméně s 10 písněmi.</p>		<p>besídka pro rodiče pěvecké soutěže</p>
<p><u>2. oddíl</u></p> <p><u>Hudební rytmus</u> Realizace písní ve 2/4, 3/4 , 4/4 taktu</p>	<p>Zpívá na základě svých dispozic rytmicky přesně. Rytmizuje jednoduché texty ve 2/4 a 3/4 taktu. Pracuje s čtvrt'ovými, osminovými a půlovými notami, s čtvrt'ovou a osminovou pomlkou. Rozlišuje pojmy pomalu – rychle.</p>		<p>hra „Jak se jmenuješ?“</p>

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

<p><u>3. oddíl</u></p> <p><u>Dvojhlas a vícehlas</u> Prodleva Kánon Lidový dvojhlas</p>	<p>Zvládne jednoduchý kánon.</p>		
<p><u>4. oddíl</u></p> <p><u>Intonace, vokální improvizace</u> Diatonické postupy v durových a mollových tóninách Hudební hry</p>	<p>Melodizuje jednoduché texty. Improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem. Zná 2-3 hudebně pohybové hry, vokální i instrumentální hry s rytmickou a melodickou ozvěnou.</p>		<p>hra „Jak se jmenuješ?“ besídka pro rodiče</p>
<p><u>5. oddíl</u></p> <p><u>Grafický záznam vokální hudby</u> Čtení a zápis rytmického schématu písně Orientace v notovém záznamu Jednoduché melodie, její reprodukce</p>	<p>Rozlišuje v notovém zápisu melodii stoupavou a klesavou. Sleduje obrys melodie v notovém zápisu.</p>		

Předmět: Hudební výchova

II. část: Instrumentální činnosti 1. období

Učivo	Výstupy	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p><u>1. oddíl</u></p> <p><u>Hra na hudební nástroje</u> Reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.</p> <p><u>2. oddíl</u></p> <p><u>Rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace</u> Tvorba předeher, meziher a doher s využitím notového materiálu písně Hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva) Hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď) Jednodílná písňová forma (a - b)</p> <p><u>3. oddíl</u></p> <p><u>Grafický záznam melodie</u> Rytmické schéma jednoduché skladby Záznam melodie a její reprodukce Využití notačních programů</p>	<p>Využívá jednoduché hudební nástroje z Orffova instrumentáře k doprovodné hře.</p> <p>Využívá jednoduché rytmické a melodické nástroje z Orffova instrumentáře. Zná 2 - 3 hudebně pohybové hry (např. „Hlava, ramena“).</p>		<p>vystoupení pro rodiče</p>

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

Předmět: Hudební výchova

III. část: Hudebně pohybové činnosti 1. období

Učivo	Výstupy	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p><u>1. oddíl</u></p> <p><u>Taktování, pohybový doprovod znějící hudby</u> Dvoudobý, třídobý, čtyřdobý takt Taneční hry se zpěvem Jednoduché lidové tance</p>	<p>Zná 2 – 3 hudebně pohybové hry (např. Měla babka), poskočný krok, držení rukou při tanečním pohybu (v bok, vedle sebe, proti sobě). Pohybově vyjádří stoupání a klesání melodie a její ukončení.</p>	<p>tělesná výchova</p>	<p>besídka pro rodiče</p>
<p><u>2. oddíl</u></p> <p><u>Pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby</u> Pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků</p>	<p>Rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby. Reaguje pohybem na znějící hudbu. Pohybuje se podle hudby vpřed, vzad, na místě, ve 2/4 a 3/4 taktu. Dovede pohybově vyjádřit vlastnosti tónů, tempo a emocionální zážitek z hudby.</p>		

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

<p><u>3. oddíl</u></p> <p><u>Orientace v prostoru</u> Pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách</p>	<p>Pracuje s 2 – 3 hudebně pohybovými hrami.</p>		
--	--	--	--

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

<p><u>3. oddíl</u></p> <p><u>Hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem</u> Rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace Pohyb melodie (vzestupná a sestupná) Zvukomalba Metrické, rytmické, dynamické a harmonické změny v hudebním proudu</p>	<p>Rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální. 1. roč.: rozliší hru na zobcovou flétnu, klavír, housle, kytaru. 2. roč.: poslech hry na trubku, klarinet, pozoun, kontrabas, kytaru, velký a malý buben.</p>		
<p><u>4. oddíl</u></p> <p><u>Hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj</u></p>			
<p><u>5. oddíl</u></p> <p><u>Hudební styly a žánry</u> Hudba taneční Hudba pochodová Ukolébavka</p>	<p>Rozlišuje mezi hudbou taneční a pochodovou. Zná některé ukolébavky (Halí, belí). Poslouchá českou státní hymnu. Postupně se seznamuje s některými významnými skladateli a jejich díly (Dvořák, Smetana).</p>		<p>návštěva hudebního představení (balet, muzikál, koncert)</p>

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

<p><u>6. oddíl</u></p> <p><u>Hudební formy</u> Malá písňová forma Velká písňová forma Rondo Variace</p> <p><u>7. oddíl</u></p> <p><u>Interpretace hudby</u> Slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)</p>	<p>Dovede slovně vyjádřit svůj emocionální zážitek z hudby.</p>		
--	---	--	--

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

Předmět: Hudební výchova

I. část: Vokální činnosti 2. období

Učivo	Výstupy	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p><u>1. oddíl</u></p> <p><u>Pěvecký a mluvní projev</u> Pěvecké dovednosti Hlasová hygiena Rozšiřování hlasového rozsahu Nasazení a tvorba tónu Dynamicky odlišný zpěv</p>	<p>Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě v jednohlase. Upevňuje vokální dovednosti osvojené v nižších ročnících. Pracuje s 10 písněmi v durových i mollových tóninách. Zpívá českou hymnu, zná okolnosti jejího vzniku (5. tř.). Sjednocuje hlasový rozsahu: 3. roč.: c₁ – c₂ 4. roč.: c₁ – d₂ 5. roč.: h – d₂. Správně dýchá, nasazuje tóny.</p>	<p>český jazyk – čtení vlastivěda</p>	<p>besídka pro rodiče pěvecké soutěže</p>
<p><u>2. oddíl</u></p> <p><u>Hudební rytmus</u> Realizace písní ve 2/4, 3/4 , 4/4 taktu</p>	<p>Zpívá na základě svých dispozic rytmicky přesně. Rytmizuje jednoduché texty ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu.</p>	<p>matematika – zlomky</p>	

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

<p><u>3. oddíl</u></p> <p><u>Dvojhlas a vícehlas</u> Prodleva Kánon Lidový dvojhlas</p>	<p>Zpívá jednohlasně či dvojhlasně v durových i mollových tóninách. Zná lidový dvojhlas. Zpívá jednoduchý kánon (Dů valaši, dů).</p>	<p>český jazyk – čtení (pojem ústní lidová slovesnost) vlastivěda (národopisné oblasti)</p>	
<p><u>4. oddíl</u></p> <p><u>Intonace, vokální improvizace</u> Diatonické postupy v durových a mollových tóninách Hudební hry</p>	<p>Obměňuje a tvoří hudební motivy. Provádí elementární hudební improvizace Zná 4 hudebně pohybové hry (např. „Slunce za hory“, „My jsme dobří kamarádi“).</p>		
<p><u>5. oddíl</u></p> <p><u>Grafický záznam vokální hudby</u> Čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu jednoduché melodie, její reprodukce</p>	<p>Orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje. Postupně se seznamuje s grafickým záznamem tónů stupnice C dur Zná posuvky (křížek, bé). Zná význam repetice. Ovládá zápis houslového klíče.</p>		

Předmět: Hudební výchova

II. část: Instrumentální činnosti 2. období

Učivo	Výstupy	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p><u>1. oddíl</u></p> <p><u>Hra na hudební nástroje</u> Reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.</p> <p><u>2. oddíl</u></p> <p><u>Rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace</u> Tvorba předeher, meziher a doher s využitím notového materiálu písně Hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva) Hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď) Jednodílná písňová forma (a - b)</p>	<p>Využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popř. složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednotlivých motivů skladeb a písní.</p> <p>Vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezi hry, do hry a provádí elementární hudební improvizace. Při rytimizaci pracuje s čtvrt'ovými, osminovými, půlovými a celými hodnotami ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu.</p>		<p>vystoupení pro rodiče</p>

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

<p><u>3. oddíl</u></p> <p><u>Grafický záznam melodie</u> Rytmičké schéma jednoduché skladby Záznam melodie a její reprodukce Využití notačních programů</p>	<p>Pracuje s notovým záznamem jednoduché skladby. Zaznamenává a reprodukuje jednoduchou melodii v dur.</p>		
---	--	--	--

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

Předmět: Hudební výchova

III. část: Hudebně pohybové činnosti 2. období

Učivo	Výstupy	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p><u>1. oddíl</u></p> <p><u>Taktování, pohybový doprovod znějící hudby</u> Dvoudobý, třídobý, čtyřdobý takt Taneční hry se zpěvem Jednoduché lidové tance</p>	<p>Zná význam a postavení dirigenta, sbormistra a kapelníka. Diriguje dvou, tří i čtyřdobý takt. Zná nejméně 4 hudebně pohybové hry. Zná mazurku, polkový krok.</p>	<p>tělesná výchova</p>	<p>besídka pro rodiče</p>
<p><u>2. oddíl</u></p> <p><u>Pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby</u> Pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků</p>	<p>Ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků. Vytváří hudební improvizace na základě individuálních schopností a dovedností (Slunce za hory...).</p>		

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

<p><u>3. oddíl</u></p> <p><u>Orientace v prostoru</u> Pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách</p>	<p>Pracuje alespoň se 4 hudebně pohybovými hrami (např. My jsme dobří kamarádi, Avignonský most).</p>		
--	---	--	--

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

Předmět: Hudební výchova

IV. Část: Poslechové činnosti 2. období

Učivo	Výstupy	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p><u>1. oddíl</u></p> <p><u>Kvalita tónů</u> Délka, síla, barva, výška</p>	<p>Rozlišuje jednotlivé kvality tónu. Upevňuje a rozšiřuje znalosti předešlých ročníků.</p>		
<p><u>2. oddíl</u></p> <p><u>Vztahy mezi tóny</u> Souzvuk, akord</p>	<p>Zná pojem akord jako souzvuk nejméně tří tónů. Zvládne notový zápis akordu, poslech.</p>		
<p><u>3. oddíl</u></p> <p><u>Hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem</u> Rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace Pohyb melodie (vzestupná a sestupná) Zvukomalba Metrické, rytmické, dynamické a harmonické změny v hudebním proudu</p>	<p>Rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků. Upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny. Rozpozná vzestupnou a sestupnou melodii. Zná některé dynamické značky (p, mf, f, crescendo, decrescendo). Rozliší melodii od doprovodu.</p>		

Základní škola a Mateřská škola Tábor – Měšice, Míkova 64

<p><u>4. oddíl</u></p> <p><u>Hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj</u></p> <p><u>5. oddíl</u></p> <p><u>Hudební styly a žánry</u> Hudba taneční Hudba pochodová Ukolébavka</p>	<p>Rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje (varhany, harfa, cembalo, violoncello, akordeon, činely apod.). Odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální.</p> <p>Rozliší hudbu polyfonní a homofonní, hudbu v chrámu, na zámku, v koncertní síni, k tanci, lidovou kapelu, rockovou kapelu, menuet. swingovou hudbu apod.</p>		
--	---	--	--

